

RECHTSPRAAK EUROPA

NIEUWSBRIEF VAN HET GERECHTSHOF AMSTERDAM

Jaargang 3, no. 3 (maart 2014)

IN ÉÉN [KLIK](#) VERBONDEN MET EUROPA

Deze nieuwsbrief bevat een overzicht van actuele rechtspraak van het Hof van Justitie van de EU (arresten en conclusies) en van het Europees Hof voor de rechten van de mens over de maand februari 2014.

Deze nieuwsbrief wordt mogelijk gemaakt door het gerechtshof Amsterdam in samenwerking met het Landelijk Stafbureau (LSB) en wordt gepubliceerd op het weblog [European Courts](#) en op de [website](#) van het gerechtshof Amsterdam.

Kernredactie: Marc de Werd, Roel Andrea en Joanne Bik (LSB).

Vaste medewerkers: Robin Cozijnsen, Michiel Olthof, Menco Rasterhoff, Nienke de Visser, Mirjam Winkels

Copyright © 2014 Marc de Werd/gerechtshof Amsterdam

Volg RECHTSPRAAK EUROPA op twitter: [@EuropeanCourts](#)

INHOUDSOPGAVE

1. RECHTSPRAAK EUROPEES HOF VOOR DE RECHTEN VAN DE MENS

- RECHT OP LEVEN (ART. 2)
- VERBOD VAN FOLTERING (ART. 3)
- RECHT OP VRIJHEID (ART.5)
- FAMILIELEVEN/PRIVACY (ART.8)
- VRIJHEID VAN MENINGSUITING (ART.10)
- VRIJHEID VAN VERGADERING EN VERENIGING (ART. 11)
- VOORWAARDEN VOOR ONTVANKELIJKHEID (ART. 35)
- VERWIJZING NAAR DE GROTE KAMER (ART. 43)
- HOORZITTING
- ONTWIKKELINGEN SALDUZ

2.RECHTSPRAAK GERECHT EN HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE UNIE

- AANBESTEDING
- ARBEID
- CONSUMENTENRECHT
- FINANCIELE MARKTEN
- FISCALE BEPALINGEN
- INSTITUTIONEEL RECHT
- INTELLECTUELE EIGENDOM
- JUSTITIËLE SAMENWERKING IN BURGERLIJKE ZAKEN
- LANDBOUW
- MEDEDINGING
- MILIEU
- OPENBARE DIENSTVERPLICHTING
- SOCIALE ZEKERHEID
- STAATSSTEUN
- STRAFRECHT
- VENNOOTSCHAPSRECHT
- VERZEKERINGEN
- VRIJHEID VAN VESTIGING

3. PREJUDICIELE VRAGEN UIT NEDERLAND

1. RECHTSPRAAK EUROPEES HOF VOOR DE RECHTEN VAN DE MENS

RECHTSPRAAK

STRAATSBURG

(Uitspraken over z.g. repeterende rechtsvragen, over de overschrijding van de redelijke termijn van art. 6 EVRM en zaken die eindigen in billijke genoegdoening blijven veelal buiten beschouwing. Uitspraken worden drie maanden na de uitspraakdatum definitief tenzij intern appel wordt ingesteld bij de Grote Kamer van het Hof.) Met een asterisk () is aangegeven welk belang het EHRM aan het arrest heeft toegekend, waarbij drie sterren worden gebruikt voor de belangrijkste arresten .*

VERBOD VAN FOLTERING (ART. 3)

ARREST – Gramada t. Roemenië – 11 februari 2014 – persbericht – arrest**

Klager is door een politieagent neergeschoten in zijn woning, toen de persoon die door de agent werd achtervolgd zich daar verschulde. Het hof overweegt dat de politieagent kennelijk volstrekt ondoordacht heeft gehandeld, wat wellicht anders had kunnen zijn als hij goede instructies had gehad. Hierbij wordt opgemerkt dat op grond van het dossier niet waarschijnlijk lijkt dat de klager zelf gewapend was met een mes. Voorts kan door flagrante tekortkomingen in het onderzoek niet gezegd worden dat de autoriteiten werkelijk zijn nagegaan of het geweld door de agent excessief is geweest. De beslissingen van de Roemeense gerechtelijke instanties om de agent niet strafrechtelijk aansprakelijk te houden (er was volgens de rechters sprake van noodweerexces) lijkt op het aanwenden van bevoegdheden met als doel het afzwakken van de gevolgen van een ernstige onwettig handelen, in plaats van het opleggen van een passende straf. Het Hof neemt een schending van artikel 3 aan.

ARREST* – Contrada (nr. 2) t. Italië – 11 februari 2014 – persbericht - arrest

Detentie van klager was gelet op zijn gezondheidsproblemen – en gelet op de medische rapporten over hem waaruit blijkt dat klager detentie-ongeschikt was - onverenigbaar met het verbod op onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing.

ARREST – Tali t. Estland – 13 februari 2014 – persbericht - arrest**

Het hof neemt schending van artikel 3 aan, nadat gevangenispersoneel in een kleine ruimte pepperspray had gebruikt tegen een opstandige gedetineerde. Het hof wijst op de gezondheidsrisico's en de andere beschikbare dwangmiddelen.

RECHT OP VRIJHEID EN VEILIGHEID (ART. 5)

ARREST* - Karoly t. Roemenië – 11 februari 2014 – - arrest

De zaak betreft de motivering van (raadkamer)beslissingen over de voortduring van de voorlopige hechtenis. Een standaardverwijzing over de aanwezigheid van de verdenking, bezwaren en gronden voldoet niet en levert een schending op van art. 5:

ARREST - Ruiz Rivera t. Zwitserland – 18 februari 2014 – persbericht - arrest**

De Zwitserse autoriteiten waren onvoldoende voorgelicht om over de voortduring van de psychiatrische opsluiting van klager wegens de moord op zijn vrouw te oordelen. De autoriteiten hebben het verzoek van klager tot proefverlof afgewezen op grond van twee medische rapporten waarbij paranoïde schizofrenie is vastgesteld. Klager heeft de inhoud van deze rapporten altijd betwist. Het hof stelt een schending van artikel 5 vast, nu de autoriteiten geen derde onafhankelijk medisch advies hebben ingewonnen en ook klager niet in persoon is gehoord.

RECHT OP EEN EERLIJK PROCES (ART. 6)

ARREST – Avotiņš t. Litouwen – 25 februari 2014 – persbericht - arrest**

Klager verzet zich tegen het uitvoering geven aan een Cypriotisch vonnis door de autoriteiten van Letland. Het hof oordeelt dat klager in Cyprus zelf tegen dat vonnis in hoger beroep had moeten komen. Letland heeft, gelet op zijn status als lid van de EU, juist gehandeld door aan de uitvoering van het vonnis gehoor te geven.

ARREST* – Karaman t. Duitsland – 27 februari 2014 – persbericht - arrest**

Verzoeker klaagt dat zijn recht op onschuldpresumptie is geschonden omdat een Duitse rechtbank die de zaak tegen zijn medeverdachten behandelde in haar vonnis expliciet verwijzingen naar klagers deelneming aan het strafbare feit heeft opgenomen.

Het Hof benadrukt dat in dergelijke gevallen inderdaad sprake kan zijn van een schending van de onschuldpresumptie, maar neemt in dit geval geen schending van artikel 6 § 2 aan. Het Hof overweegt daartoe dat: de rechtbank er niet om heen kon de rol van klager te bespreken teneinde de schuld van de medeverdachten in de (fraude)zaak vast te kunnen stellen; de bewoordingen van de rechtbank het voldoende duidelijk maakten dat het noemen van klager geenszins als een vaststelling van zijn schuld kon worden gezien; en, de rechtbank ook zelf benadrukte dat het een inbreuk op de onschuldpresumptie zou zijn om klagers schuld vast te stellen op basis van de uitkomst van de strafzaak van zijn medeverdachten.

FAMILIELEVEN/PRIVACY (ART. 8)

ARREST – Ostace t. Roemenië – 25 februari 2014 – persbericht - arrest**

De zaak betreft de niet-ontvankelijk verklaring door de Roemeense autoriteiten van klagers verzoek tot heropening van de procedure van de vaststelling van zijn vaderschap, nu er nadien een forensisch rapport is opgemaakt waaruit het tegendeel blijkt, op de grond dat dit document niet bestond ten tijde van de aanvankelijke procedure. Het hof neemt een schending van artikel 8 aan, nu klager geen mogelijkheid is geboden om op te komen tegen de juridische vaststelling van zijn vaderschap.

VRIJHEID VAN MENINGSUITING (ART.10)

ARREST* – Pentikäinen t. Finland – 4 februari 2014 – persbericht - arrest

Een mediafotograaf is gearresteerd toen hij foto's aan het maken was tijdens een demonstratie. Toen de demonstratie gewelddadig werd besloot de politie de demonstratie te beëindigen. De fotograaf negeerde het bevel de plek van de demonstratie te verlaten (in plaats van gebruik te maken van het alternatief, namelijk te gaan naar een speciaal voor de pers ingericht gebied vanwaar hij foto's kon maken) waarna hij is gearresteerd wegens het niet opvolgen van het politiebevel.

Het hof oordeelt dat geen sprake is van schending van artikel 10. De fotograaf was in staat foto's te maken van de demonstratie vanuit het persgebied, heeft zijn cameraspullen niet hoeven in te leveren en mocht de gemaakte foto's houden. De arrestatie was wegens het niet opvolgen van het bevel en niet vanwege zijn journalistieke activiteiten.

VRIJHEID VAN VERGADERING EN VERENIGING (ART. 11)

BESLISSING – Derevyanko t. Oekraïne 21 februari 2014 – persbericht

BESLISSING - Sirenko t. Oekraïne – 3 februari 2014 - persbericht

Klagers stellen de afgelopen maanden in Kiev te hebben deelgenomen aan de protesten tegen de regering. De klachten richten zich tegen het in hun ogen excessieve geweld van de politie tegen hen zelf en andere demonstranten, ten gevolge waarvan vele doden en gewonden zijn gevallen. Het EHRM geeft voorrang aan deze zaken en heeft de autoriteiten uitgenodigd om op korte termijn op de klachten te reageren.

VOORWAARDEN VOOR ONTVANKELIJKHEID (ART. 35)

ONTVANKELIJKHEIDSBESLISSING – 28 januari 2014 – A.M.B. t. Spanje – persbericht - beslissing

Ontvankelijkheidskwestie. Klaagster, die met haar twee kinderen in een kraakpand woont, wordt door de gemeente Madrid uit het huis gezet. Zij klaagt over het gebrek aan alternatieve huisvesting. Haar uitzetting is door een voorlopige maatregel van het Hof geschorst. Deze maatregel is na de uitleg van de Spaanse overheid dat klaagster na uitzetting niet aan haar lot zou worden overgelaten, beëindigd. Nu klaagster nog een beroep heeft lopen bij het Spaanse Constitutionele Hof, is het verzoek niet-ontvankelijk verklaard.

ONTVANKELIJKHEIDSBESLISSING - 14 januari 2014 – N.F. t. Nederland – Nederlandse zaak – beslissing en 14 januari 2014 – Y.A. t. Nederland — beslissing

Vreemdelingenzaak. Uitzetting naar Afghanistan niet in strijd met artikel 3 EVRM.

VERWIJZING NAAR GROTE KAMER (ART. 43)

VERWIJZING – 17 februari 2014 – Delfi A.S. t. Estland – persbericht – arrest – blog strasbourgobservers 1 – blog strasbourgobservers 2**

De klacht ziet op de aansprakelijkheid van een internet nieuwsportaal voor beledigende reacties die door lezers onder een online nieuwsartikel zijn geplaatst. Het nieuwsportaal klaagt dat door de aansprakelijkheid voor de reacties van haar lezers het recht op vrijheid van meningsuiting is geschonden.

Het hof oordeelt dat de vaststelling van de aansprakelijkheid door de Estse rechter een gerechtvaardigde en evenredige beperking van het recht van het portaal op vrijheid van meningsuiting is, in het bijzonder omdat de reacties zeer beledigend waren, het portaal heeft nagelaten te voorkomen dat de reacties openbaar werden, het portaal profiteerde van het bestaan van de reacties, maar tegelijkertijd toestond dat de auteurs anoniem bleven. De door de Estse rechter opgelegde boete was niet buitenproportioneel.

Van bijzonder belang is het oordeel van het hof ten aanzien van de rechtmatigheid van de inbreuk op het recht van het portaal op vrijheid van meningsuiting. Hoewel het portaal had aangevoerd dat zij op basis van de EU-richtlijn over elektronische handel, die was geïmplementeerd in het Estse recht, vrij was gesteld van aansprakelijkheid, oordeelde het Hof dat de het aan de nationale rechter was om over kwesties van interpretatie van nationaal recht te oordelen en aldus de kwestie niet onder het EU-recht heeft gebracht.

HOORZITTING

HOORZITTING – 19 februari 2014 – Jaloud t. Nederland – **Nederlandse zaak - persbericht**

De zaak gaat over het onderzoek door de Nederlandse autoriteiten naar de omstandigheden van een incident en waarbij de zoon van verzoeker is doodschoten in Irak in 2004 waar Nederlandse militairen bij betrokken waren.

ONTWIKKELINGEN SALDUZ

ARREST* – 10 februari 2014 - Güclü t. Turkije - arrest

Het hof oordeelt dat het recht van klager op een eerlijk proces is geschonden, nu hij weliswaar voorafgaand aan het eerste politieverhoor is geweest op zijn recht op rechtsbijstand en daarvan uitdrukkelijk afstand heeft gedaan, maar vervolgens meermalen is gehoord zonder bijstand van een advocaat, zonder dat hij voorafgaand aan deze verhoren telkens opnieuw op zijn recht op rechtsbijstand is geweest.

2. RECHTSPRAAK GERECHT EN HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE UNIE

RECHTSPRAAK

LUXEMBURG

AANBESTEDING

CONCLUSIE A-G MENGOZZI – 27 februari 2014 – Zaak C-574/12 – Centro Hospitalar de Setúbal en SUCH – conclusie

Overheidsopdrachten – Richtlijn 2004/18/EG – Geen verplichting om een aanbestedingsprocedure volgens Unierechtelijke voorschriften te organiseren (zogenoemde ‚in-house-gunning’) – Vereiste van ‚controle zoals op de eigen diensten’ – Opdrachtnemer die juridisch onderscheiden is van de aanbestedende dienst en de rechtsvorm van vereniging zonder winstoogmerk heeft – Participatie van particulieren in de opdrachtnemer – Vereiste dat het merendeel van de eigen werkzaamheden wordt verricht voor aanbestedende diensten die ‚toezicht zoals op de eigen diensten’ uitoefenen

A-G: De voor de in-house-gunning van opdrachten geldende uitzondering op de toepasselijkheid van de Unieregels voor de plaatsing van overheidsopdrachten kan geen toepassing vinden indien de opdrachtnemer waaraan de aanbestedende dienst de opdracht rechtstreeks zonder openbare aanbesteding wil gunnen, een privaatrechtelijk lichaam is waarvan de leden, ook al betreft het slechts een minderheid, particuliere belangen hebben.

De grote omvang en complexe structuur van een lichaam kunnen aanwijzingen vormen die bij de globale beoordeling van alle omstandigheden van de specifieke zaak mede kunnen leiden tot de conclusie dat dit lichaam over een zodanige mate van autonomie beschikt dat er geen sprake is van toezicht zoals op de eigen diensten.

De in-house-uitzondering kan niet van toepassing zijn wanneer een opdrachtnemer volgens zijn statuten onder concurrerende voorwaarden diensten kan verlenen aan niet-aangesloten overheidsinstanties en particulieren die 20 % van de in het voorgaande jaar vastgestelde totale jaaromzet vertegenwoordigen.

ARBEID

ARREST – 13 februari 2014 – Gevoegde zaken C-512/11 en C-513/11 – Terveys- ja sosiaalialan neuvottelujärjestö TSN en Ylemmät Toimihenkilöt YTN – arrest - ECER nieuwsbericht

Sociale politiek – Richtlijn 92/85/EEG – Bescherming van veiligheid en gezondheid van werknemers – Werkneemsters tijdens zwangerschap, na bevalling en tijdens lactatie op

werk – Zwangerschapsverlof – Behoud van bezoldiging en/of genot van adequate uitkering – Richtlijn 96/34/EG – Raamovereenkomst inzake ouderschapsverlof – Individueel recht op ouderschapsverlof bij geboorte of adoptie van kind – Arbeids- en bezoldigingsvoorwaarden – Nationale collectieve arbeidsovereenkomst – Werkneemsters die zwangerschapsverlof hebben genomen na onderbreking van onbetaald ouderschapsverlof – Weigering om loon te betalen gedurende zwangerschapsverlof

Hof: Een bepaling van nationaal recht, volgens welke een zwangere werkneemster die een onbetaald ouderschapsverlof onderbreekt om met onmiddellijke ingang met zwangerschapsverlof te gaan in de zin van richtlijn 92/85/EEG na de bevalling en tijdens de lactatie (tiende bijzondere richtlijn in de zin van artikel 16, lid 1, van richtlijn 89/391/EEG), geen recht heeft op behoud van de bezoldiging waarop zij recht zou hebben gehad indien zij vóór dat zwangerschapsverlof haar werk gedurende een minimumperiode zou hebben hervat, is niet in overeenstemming met

CONCLUSIE A-G SHARPSTON – 13 februari 2014 – Zaak C-476/12 – Österreichischer Gewerkschaftsbund – conclusie

Kaderovereenkomst inzake deeltijdarbeid – Discriminatieverbod – Collectieve overeenkomst inzake kindertoelage – Toelage naar evenredigheid uitgekeerd aan deeltijdwerkers

A-G: Het past binnen de kaderovereenkomst om het pro rata temporis-beginsel toe te passen op een kindertoelage waarin een collectieve overeenkomst voorziet, indien er op de partijen geen wettelijke verplichting rust om een dergelijke toelage te verlenen.

CONCLUSIE A-G JÄÄSKINEN – 27 februari 2014 – Zaak C-173/13 – Leone en Leone – persbericht – conclusie

Sociale politiek – Artikel 141 EG – Gelijke beloning voor mannelijke en vrouwelijke werknemers – Vervroegd pensioen met onmiddellijke ingang – Extra diensttijd – Toegekende voordelen ongeacht geslacht, onder de voorwaarde van onderbreking van de beroepsactiviteit voor de opvoeding van kinderen – Ontbreken van een wettelijk kader waardoor mannelijke ambtenaren verlof zouden kunnen opnemen dat gelijkwaardig is aan het zwangerschapsverlof voor vrouwelijke ambtenaren – Indirecte discriminatie – Eventuele rechtvaardiging – Maatregelen van positieve actie

A-G: Er is geen sprake van discriminatie als mannelijke werknemers worden gedwongen verlof op te nemen om op die manier te voldoen aan de voorwaarden voor vervroegd pensioen, terwijl vrouwelijke werknemers automatisch voldoen aan het vereiste van het onderbreken van de beroepsactiviteit vanwege zwangerschapsverlof.

ARREST – 27 februari 2014 – Zaak C-588/12 – Lyreco Belgium – persbericht – arrest

Sociale politiek – Richtlijn 96/34/EG – Raamovereenkomst inzake ouderschapsverlof – Clausules 1 en 2, punt 4 – Deeltijds ouderschapsverlof – Ontslag van werknemer zonder dringende of voldoende reden – Forfaitaire beschermingsvergoeding wegens opname van ouderschapsverlof – Basis voor berekening van vergoeding

Hof: Wanneer een voltijds werknemer tijdens zijn deeltijds ouderschapsverlof onwettig wordt ontslagen, moet de forfaitaire beschermingsvergoeding waarop hij recht heeft, worden berekend op basis van zijn loon voor voltijds werk. Een berekening op basis van het loon voor deeltijds werk zou de door het Unierecht ingevoerde beschermingsregeling grotendeels uithollen en afbreuk doen aan de door de werknemer verworven rechten.

CONSUMENTENRECHT

CONCLUSIE A-G WAHL – 12 februari 2014 – Zaak C-26/13 – Kásler en Káslerné Rábai – persbericht – conclusie

Richtlijn 93/13/EEG – Oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten – Artikelen 4, lid 2, en 6, lid 1 – Aan beoordeling van oneerlijk karakter onttrokken bedingen – Duidelijk en begrijpelijk geformuleerde contractuele bedingen betreffende bepaling van eigenlijke voorwerp van overeenkomst of betreffende gelijkwaardigheid van prijs – In vreemde valuta luidende kredietovereenkomsten – Verschil tussen aankoop- en verkoopprijs van vreemde valuta – Bevoegdheden van nationale rechter in geval van als oneerlijk gekwalificeerd beding

A-G: Het contractuele beding dat de wisselkoersen van een in vreemde valuta luidende lening vaststelt kan worden geacht tot het eigenlijke voorwerp van de overeenkomst te behoren, indien uit de overeenkomst duidelijk blijkt dat beding er een wezenlijke maatstaf van vormt.

Het verschil tussen de verkoopkoers en de aankoopkoers van de vreemde valuta kan daarentegen niet als een vergoeding worden beschouwd waarvan de gelijkwaardigheid met de dienst niet kan worden onderzocht, teneinde het oneerlijke karakter ervan te beoordelen.

Het is aan de aangezochte rechter om het oneerlijke karakter te onderzoeken van de contractuele bedingen die aldaar worden bedoeld, op basis van een conforme uitlegging van het op de datum van de sluiting van de litigieuze overeenkomst toepasselijke nationale recht. Hoewel de nationale rechter krachtens artikel 6, lid 1, van richtlijn 93/13 de ongeldigheid van een oneerlijk contractueel beding jegens de consument niet kan verhelpen, staat niets eraan in de weg dat de nationale rechter een nationaal voorschrift van aanvullend recht toepast dat het ongeldige contractuele beding kan vervangen, voor zover de overeenkomst krachtens de bepalingen van nationaal recht na schrapping van het oneerlijke beding rechtens kan voortbestaan.

ARREST – 27 februari 2014 – Zaak C-470/12 – Pohotovost – arrest - blog European consumer law

Prejudiciële verwijzing – Consumentenkredietovereenkomst – Oneerlijke bedingen – Richtlijn 93/13/EEG – Gedwongen tenuitvoerlegging van arbitraal vonnis – Verzoek tot interventie in tenuitvoerleggingsprocedure – Vereniging voor consumentenbescherming – Nationale wettelijke regeling op grond waarvan dergelijke interventie niet is toegestaan – Procedurele autonomie van lidstaten

Hof: Richtlijn 93/13/ en de artikelen 38 en 47 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, verzetten zich niet tegen een nationale regeling op grond waarvan het een vereniging voor consumentenbescherming niet is toegestaan te interveniëren aan de zijde van een bepaalde consument in een tegen laatstgenoemde gevoerde procedure tot tenuitvoerlegging van een in kracht van gewijsde gegaan arbitraal vonnis.

FINANCIËLE MARKTEN

ARREST – CONCLUSIE A-G JÄÄSKINEN – 13 februari 2014 – Zaak C-88/13 – Gruslin – conclusie

Richtlijn 85/611/EEG – Instellingen voor collectieve belegging in effecten (icbe's) – Maatregelen voor het verrichten van 'de uitkeringen aan deelnemers' in de lidstaat van verhandeling overeenkomstig artikel 45 van richtlijn 85/611 – Afgifte van deelbewijzen

Philippe Gruslin nam deel aan een beleggingsfonds bij de Luxemburgse Citibank. Nadat deze bank in 1996 eenzijdig haar rekening- en zakenrelaties met hem had beëindigd, deelde zij Gruslin mede dat hij de keuze had wat er met zijn deelbewijzen in het fonds moest gebeuren. Gruslin gaf aan deze oproep geen gehoor, waarna de bank overging tot inschrijving van zijn rechten van deelneming in het register van deelbewijzen. Op een later moment verzoekt Gruslin het Belgische filiaal van Citibank alsnog om afgifte van zijn deelbewijzen. De bank wijst het verzoek af. Het Belgische Hof van Cassatie vraagt het Hof van Justitie nu om uitleg van richtlijn 85/611/. Met name is het de vraag of onder het begrip

“uitkering aan deelnemer” in casu ook moet worden verstaan afgifte van de deelbewijzen op naam.

A-G: Het begrip ‘uitkeringen aan de deelnemers’ ziet niet op de afgifte van deelbewijzen op naam aan de deelnemers.

FISCALE BEPALINGEN

DOUANE

ARREST – 6 februari 2014 – Zaak C-98/13 – Blomqvist – arrest

Prejudiciële verwijzing – Verordening (EG) nr. 1383/2003 – Maatregelen die beogen te voorkomen dat nagemaakte of door piraterij verkregen goederen op markt worden gebracht – Artikel 2 – Werkingssfeer van verordening – Verkoop, vanuit derde land via internet, van namaakhorloge aan in lidstaat woonachtige particulier voor privédoeleinden – Inbeslagneming van horloge door douaneautoriteiten bij binnenbrengen ervan op grondgebied van lidstaat – Regelmatigheid van inbeslagneming – Voorwaarden – Voorwaarden inzake inbreuk op intellectuele-eigendomsrechten – Richtlijn 2001/29/EG – Artikel 4 – Distributie onder publiek – Richtlijn 2008/95/EG – Artikel 5 – Verordening (EG) nr. 207/2009 – Artikel 9 – Gebruik in economisch verkeer

Hof: De houder van een intellectuele-eigendomsrecht op een goed dat via een verkoopsite op internet in een derde land wordt gekocht, wordt bescherming geboden zodra dit goed op het grondgebied van een lidstaat binnenkomt louter op grond van de verkrijging van dat goed. Daartoe is niet vereist dat vóór de verkoop voor het betrokken goed tevens een verkoopaanbieding is gedaan aan of reclame is gemaakt bij de consumenten van diezelfde staat.

ARREST – 6 februari 2014 – Zaak C-613/12 – Helm Düngemittel – arrest

Prejudiciële verwijzing – Douane-Unie en gemeenschappelijk douanetarief – Europees-mediterrane overeenkomst met Egypte – Artikel 20 van protocol nr. 4 – Bewijs van oorsprong – Certificaat inzake goederenverkeer EUR.1 – Vervangend certificaat inzake goederenverkeer EUR.1, afgegeven terwijl goed niet meer onder toezicht van douaneautoriteit van afgifte staat – Weigering om preferentiële regeling toe te passen

Hof: De overeenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en Egypte maakt dat de Egyptisch oorsprong van goederen, onder bepaalde voorwaarden, ook kan worden bewezen indien voor een in een lidstaat afgesplitst deel van de goederen, een certificaat is afgegeven dat waarbij niet is voldaan aan de definitie van het begrip ‘producten van oorsprong’ en de voorwaarden voor afgifte van zo’n certificaat.

CONCLUSIE A-G JÄÄSKINEN – 13 februari 2014 – Zaak C-480/12 – **Nederlandse zaak – X – conclusie**

Communautair douanewetboek – Verordening (EEG) nr. 2913/92 – Werkingssfeer van de artikelen 203 en 204, lid 1, sub a – Regeling extern douanevervoer – Ontstaan van douaneschuld wegens niet-nakoming van verplichting – Te late aanbrenning bij kantoor van bestemming – Uitvoeringsverordening – Verordening (EEG) nr. 2454/93 – Artikel 859 – Zesde richtlijn – Artikel 10, lid 3, eerste alinea – Begrip invoer in Zesde richtlijn – Onttrekking aan de betrokken douaneregeling – Samenhang tussen het ontstaan van de douaneschuld en de btw-schuld – Begrip belastbare handeling

A-G: Het enkele overschrijden van de vastgestelde vervoerstermijn leidt niet tot een douaneschuld wegens een onttrekking aan het douanetoezicht in de zin van artikel 203 van de verordening, maar tot een douaneschuld op grond van artikel 204 van de verordening. Voor een beroep op de uitzondering neergelegd in artikel 356, lid 3, van de verordening moeten de belanghebbenden de douaneautoriteiten alle inlichtingen verstrekken waaruit blijkt dat aan de vereiste voorwaarden is voldaan.

De btw bij invoer wordt niet verschuldigd indien de goederen niet aan de douaneregeling worden onttrokken waaronder zij zijn geplaatst, ook al is een

douaneschuld ontstaan wegens het niet-voldoen aan een van de verplichtingen die voortvloeien uit het gebruik van deze douaneregeling.

CONCLUSIE A-G WATHELET – 25 februari 2014 – Gevoegde zaken C-129/13 en C-130/13 – Nederlandse zaak – Kamino en Datema – conclusie – ECER nieuwsbericht

Invordering van douaneschuld – Rechten van verdediging – Beginsel van eerbiediging van rechten van verdediging – Rechtstreekse werking

A-G: Particulieren kunnen zich tegenover de nationale rechterlijke instanties rechtstreeks beroepen op het beginsel van eerbiediging van de rechten van de verdediging door het bestuursorgaan.

Een nationale wettelijke regeling waarin de adressaat van een bezwarend besluit niet de mogelijkheid wordt geboden om te worden gehoord voordat de beschikking wordt gegeven, maar wel de mogelijkheid om tijdens een latere administratieve fase te worden gehoord, doet afbreuk aan het beginsel van eerbiediging van de rechten van de verdediging van de justitiabele en, meer bepaald, aan het recht om te worden gehoord.

De voorwaarden waaronder het beginsel van eerbiediging van de rechten van de verdediging moet worden gewaarborgd en de gevolgen van de schending van dat beginsel worden bepaald door het nationale recht, mits voldaan is aan gelijkwaardigheidsbeginsel en het effectiviteitsbeginsel.

Aangezien de nationale rechter verplicht is om de volle werking van het Unierecht te verzekeren, kan hij rekening houden met de omstandigheid dat een schending pas tot nietigverklaring van het na afloop van de betrokken administratieve procedure genomen besluit leidt, wanneer deze procedure zonder deze onregelmatigheid een andere afloop zou kunnen hebben gehad.

ARREST – 27 februari 2014 – Zaak C-571/12 – Greencarrier Freight Services Latvia – arrest

Prejudiciële verwijzing – Communautair douanewetboek – Artikelen 70, lid 1, en 78 – Douaneaangiften – Gedeeltelijk onderzoek van goederen – Nemen van monsters – Onjuiste code – Veralgemening van resultaten naar in andere aangiften opgenomen identieke goederen nadat goederen zijn vrijgegeven – Controle achteraf – Onmogelijkheid om te verzoeken om aanvullend onderzoek van goederen.

Hof: Artikel 70, lid 1, van verordening (EEG) nr. 2913/92 (CDW) geldt alleen voor de goederen van „een aangifte”, wanneer deze goederen door de douaneautoriteiten zijn onderzocht vóórdat zij die goederen hebben vrijgegeven, zodat die bepaling de douaneautoriteiten niet toestaat om de resultaten van het gedeeltelijke onderzoek van in een bepaalde douaneaangifte vermelde goederen te veralgemenen naar in eerdere douaneaangiften opgenomen goederen die door deze autoriteiten reeds zijn vrijgegeven.

Uit artikel 78 van die verordening volgt dat de douaneautoriteiten de resultaten van het gedeeltelijke onderzoek van in een douaneaangifte opgenomen goederen, welk onderzoek is verricht op basis van monsters die van deze goederen zijn genomen, kunnen extrapoleren naar goederen die in eerder door diezelfde aangever ingediende douaneaangiften waren opgenomen en waarvoor geen dergelijk onderzoek is verricht – en ook niet meer kan worden verricht aangezien reeds vrijgave van deze goederen is verleend – wanneer het om identieke goederen gaat, waarbij het aan de verwijzende rechter staat om dit te verifiëren.

BTW

ARREST – 6 februari 2014 – Zaak C-424/12 – Fatorie – arrest

Btw – Richtlijn 2006/112/EG – Verleggingsregeling – Recht op aftrek – Betaling van belasting aan dienstverrichter – Ontbreken van verplichte vermeldingen – Betaling van onverschuldigde btw – Verlies van recht op aftrek – Beginsel van fiscale neutraliteit – Rechtszekerheidsbeginsel

Hof: Richtlijn 2006/112/EG en het beginsel van fiscale neutraliteit verzetten zich er niet tegen dat de dienstontvanger het recht wordt ontzegd op aftrek van de btw die hij onverschuldigd aan de dienstverrichter heeft betaald op basis van een verkeerd opgestelde factuur, ook wanneer die fout wegens het faillissement van die dienstverrichter niet kan worden verholpen.

Het rechtszekerheidsbeginsel verzet zich niet tegen een bestuurspraktijk van de nationale belastingautoriteiten die erin bestaat om binnen een vervalttermijn een besluit waarbij zij aan de belastingplichtige een recht op aftrek van de btw hebben toegekend, te herroepen door na een nieuwe controle die belasting en vertragingsrente van hem te vorderen.

ARREST – 6 februari 2014 – Zaak C-323/12 – E. ON Global Commodities (anciennement E.On Energy Trading) – arrest

Richtlijn 79/1072/EEG – Gemeenschappelijk stelsel van belasting over toegevoegde waarde – In andere lidstaat gevestigde belastingplichtigen – Regeling betreffende btw-teruggaaf – Belastingplichtigen die fiscaal vertegenwoordiger hebben aangewezen volgens nationale bepalingen die golden vóór toetreding tot Europese Unie – Daarvan uitgesloten – Begrip 'niet in het binnenland gevestigde belastingplichtige' – Vereiste van ontbreken van vaste inrichting – Voorwaarde dat geen goederenleveringen of diensten zijn verricht – Elektriciteitsleveringen aan belastingplichtige wederverkopers – Richtlijn 2006/112/EG – Artikel 171

Hof: Een in een lidstaat gevestigde belastingplichtige die elektriciteitsleveringen aan in een andere lidstaat gevestigde belastingplichtigen heeft verricht, kan in deze laatste lidstaat om teruggaaf van de betaalde voorbelasting vragen. Dit recht wordt niet uitgesloten door het enkele feit dat hij in die andere staat een voor doeleinden inzake de btw de geïdentificeerde fiscale vertegenwoordiger heeft aangewezen.

ARREST – 13 februari 2014 – Zaak C-18/13 – MAKS PEN – arrest

Fiscale bepalingen – Gemeenschappelijk stelsel van belasting over toegevoegde waarde – Richtlijn 2006/112/EG – Aftrek van voorbelasting – Verrichte diensten – Controle – Dienstverrichter die niet over nodige middelen beschikt – Begrip belastingfraude – Verplichting om ambtshalve belastingfraude vast te stellen – Voorwaarde dat dienst daadwerkelijk wordt verricht – Verplichting om boekhouding te voeren die voldoende gegevens bevat – Geschillen – Verbod voor rechter om fraude strafrechtelijk te kwalificeren en verzoekers situatie te verslechteren

Hof: Richtlijn 2006/112/EG verzet zich ertegen dat een belastingplichtige de op de door een dienstverrichter uitgereikte facturen vermelde btw aftrekt wanneer de dienst is verricht, maar niet daadwerkelijk door die dienstverrichter of zijn onderaannemer is verricht, onder de tweevoudige voorwaarde dat die feiten frauduleus gedrag vormen en het op basis van de door de belastingautoriteiten verstrekte objectieve gegevens vaststaat dat de belastingplichtige wist of had moeten weten dat de handeling waarvoor aanspraak op het recht van aftrek wordt gemaakt, onderdeel was van die fraude, hetgeen door de verwijzende rechter moet worden nagegaan.

Wanneer de nationale rechter de verplichting of de mogelijkheid heeft de aan een dwingende regel van nationaal recht ontleende rechtsgronden ambtshalve in het geding te brengen, moet hij dit doen met betrekking tot een dwingende regel van Unierecht. Richtlijn 2006/112 verzet zich er niet tegen dat de betrokken lidstaat, van iedere belastingplichtige verlangt dat hij alle nationale boekhoudregels naleeft die in overeenstemming zijn met de internationale standaarden voor jaarrekeningen, mits voldaan aan een aantal voorwaarden.

Richtlijn 2006/112 verzet zich tegen een nationale bepaling volgens welke een dienst als verricht wordt beschouwd op het tijdstip waarop de voorwaarden voor de erkenning van de uit de betrokken verrichting voortvloeiende opbrengsten zijn vervuld.

ARREST – 27 februari 2014 – Gevoegde zaken C-454/12 en C-455/12 – Pro Med Logistiek en Pongratz – persbericht – arrest

Prejudiciële verwijzing – Btw – Zesde btw-richtlijn – Artikel 12, lid 3 – Bijlage H, categorie 5 – Richtlijn 2006/112/EG – Artikel 98, leden 1 en 2 – Bijlage III, punt 5 – Neutraliteitsbeginsel – Vervoer van personen en bagage die zij bij zich hebben – Nationale regeling volgens welke verschillend btw-tarief geldt voor vervoer per tax en vervoer per huurwagen met chauffeur

Hof: De Zesde richtlijn (77/388/EEG) en richtlijn 2006/112/EG verzetten zich niet ertegen dat twee soorten vervoer van personen en de bagage die zij bij zich hebben in het buurtverkeer, te weten per taxi dan wel per huurwagen met chauffeur, aan verschillende tarieven van btw zijn onderworpen, voor zover het vervoer van personen per taxi in het buurtverkeer een concreet en specifiek aspect vormt van de categorie vervoer van personen en de bagage die zij bij zich hebben, en deze verschillen bovendien van doorslaggevend belang zijn wanneer de gemiddelde gebruiker beslist van de ene dan wel van de andere vervoersdienst gebruik te maken.

OVERIG

ARREST – 5 februari 2014 – Zaak C-385/12 – Hervis Sport- és Divatkereskedelmi – Grote Kamer – persbericht – arrest

Prejudiciële verwijzing – Directe belastingen – Vrijheid van vestiging – Nationale wettelijke belastingregeling tot invoering van bijzondere belasting op omzet van detailhandelszaken – Ketens van grootdistributiezaken – Bestaan van discriminerende werking – Indirecte discriminatie

Hongarije heeft gedurende een beperkte periode een belasting geheven die gebaseerd was op de omzet van bepaalde ondernemingen, waarbij echter een voor een dergelijke belasting ongebruikelijk progressief belastingtarief werd gehanteerd.

Hof: Een belasting die in het nadeel werkt van ondernemingen die binnen een groep verbonden zijn met in een andere lidstaat gevestigde vennootschappen, vormt indirecte discriminatie op grond van de zetel van de vennootschappen. De artikelen 49 VWEU en 54 VWEU verzetten zich tegen een wettelijke regeling van een lidstaat betreffende een belasting over de omzet van de detailhandel in vestigingen, waarbij de belastingplichtigen die binnen een vennootschapsgroep „verbonden ondernemingen” in de zin van deze wettelijke regeling vormen, verplicht zijn hun omzetcijfers op te tellen met het oog op de toepassing van een sterk progressief belastingtarief en daarna het aldus verkregen bedrag aan belasting om te slaan naar verhouding van hun werkelijke omzetcijfer, wanneer – hetgeen de verwijzende rechter moet nagaan – de belastingplichtigen die tot een vennootschapsgroep behoren en in de hoogste schijf van de bijzondere belasting vallen, voor het merendeel „verbonden” zijn met vennootschappen met zetel in een andere lidstaat.

CONCLUSIE A-G WATHELET – 13 februari 2014 – Gevoegde zaken C-53/13 en C-80/13 – Strojírny Prostějov en ACO Industries Tábor – conclusie

Vrij verrichten van diensten – Terbeschikkingstelling van werknemers – Beperkingen – Inhouding van bronbelasting over inkomen en betaling aan nationale schatkist door onderneming die van diensten van deze werknemers gebruik maakt – Geen dergelijke verplichting wanneer werknemers door binnenlandse onderneming ter beschikking worden gesteld

A-G: Artikel 56 VWEU verzet zich tegen een nationale wettelijke regeling waarbij ingezetenen van Tsjechië die via een in een andere lidstaat gevestigd uitzendbureau gebruik maken van werknemers, de verplichting opgelegd wordt een bronheffing op de lonen van die werknemers in te houden (op basis van een vermoedelijke belastinggrondslag van 60 % van het totale door het uitzendbureau in rekening gebrachte bedrag), terwijl deze verplichting in geval van een ingezeten uitzendbureau op dat uitzendbureau zou rusten.

ARREST – 27 februari 2014 – Zaak C-82/12 – Transportes Jordi Besora – persbericht – arrest

Indirecte belastingen – Accijns – Richtlijn 92/12/EEG – Artikel 3, lid 2 – Minerale oliën – Belasting op detailverkoop – Begrip ‚specifiek doeleinde’ – Overdracht van bevoegdheden aan autonome regio’s – Financiering – Vooraf vastgestelde besteding – Uitgaven voor gezondheidszorg en milieu

Hof: Artikel 3, lid 2, van richtlijn 92/12/EEG verzet zich tegen een nationale wettelijke regeling tot invoering van een belasting op de detailverkoop van minerale oliën, aangezien niet kan worden aangenomen dat een dergelijke belasting een specifiek doeleinde in de zin van deze bepaling nastreeft daar deze belasting, uit zichzelf niet beoogt de bescherming van de gezondheid en het milieu te waarborgen.

CONCLUSIE A-G KOKOTT – 27 februari 2014 – Gevoegde zaken C-39/13, C-40/13 en C-41/13 – **Nederlandse zaak – SCA Group Holding X e.a., MSA International Holdings en MSA Nederland– conclusie**

Belastingwetgeving – Vrijheid van vestiging – Nationale vennootschapsbelasting – Regeling voor concernbelasting (fiscale eenheid) – Concernstructuren met deelneming van buitenlandse vennootschappen

Deze zaken betreffen verschillende, internationaal opererende concerns, waarbij echter telkens dezelfde rechtsvraag van belang is. In alle gevallen is sprake van een grensoverschrijdende concernstructuur. In alle gevallen is er sprake van een verzoek aan de Inspecteur der Belastingen om de concerns aan te merken als fiscale eenheid, hetgeen gedeeltelijk wordt afgewezen daar niet alle concernonderdelen in Nederland gevestigd zijn.

A-G: Het VWEU staat in de weg aan een nationale regeling, zoals die welke in de hoofdgedingen toepasselijk is, die in het kader van de inkomstenbelasting van vennootschappen

- binnenlandse moedervennootschappen enkel de mogelijkheid biedt een fiscale eenheid te vormen met hun binnenlandse kleindochtervennootschappen wanneer de tussenliggende dochtervennootschap ook in het binnenland is gevestigd, dan wel wanneer deze weliswaar in een andere lidstaat is gevestigd, maar in het binnenland een vaste inrichting heeft;
- *binnenlandse dochtervennootschappen enkel de mogelijkheid biedt onderling een fiscale eenheid te vormen wanneer hun moedervennootschap ook in het binnenland is gevestigd, dan wel wanneer deze weliswaar in een andere lidstaat is gevestigd, maar in het binnenland een vaste inrichting heeft*

INSTITUTIONEEL RECHT

ARREST – 13 februari 2014 – Gevoegde Zaken C-162/12 en C-163/12 – Airport Shuttle Express en Società Cooperativa Autonoleggio Piccola – arrest

ARREST – 13 februari 2014 – Gevoegde Zaken C-419/12 en C-420/12 – Crono Service e.a. Anitrav – arrest

Prejudiciële verwijzing – Artikelen 49 VWEU, 101 VWEU en 102 VWEU – Verordening (EEG) nr. 2454/92 – Verordening (EG) nr. 12/98 – Verhuur van motorvoertuigen met chauffeur – Nationale en regionale regelingen – Vergunning verleend door gemeenten – Voorwaarden – Zuiver interne situaties – Bevoegdheid van Hof – Ontvankelijkheid van vragen

Hof: Het EU-Hof verklaart zich niet bevoegd om verzoeken van een Italiaans gerecht om een prejudiciële beslissing te beantwoorden, voor zover de verzoeken betrekking hebben op de uitleg van artikel 49 VWEU. Uit verschillende omstandigheden blijkt namelijk dat uitlegging van dit artikel niet relevant is in het kader van de bij de verwijzende rechter aanhangige gedingen.

CONCLUSIE A-G CRUZ VILLALÓN – 27 februari 2014 – Zaak C-374/12 – Valimar – conclusie

Gemeenschappelijke handelspolitiek – Dumping – Verordening (EG) nr. 384/96 – IJzeren of stalen kabels uit Rusland – Verordening (EG) nr. 1601/2001 – Prijsverbintenissen – Tussentijds nieuw onderzoek – Nieuw onderzoek bij vervallen van de maatregelen – Verordening (EG) nr. 1279/2007 – Vaststelling van uitvoerprijzen – Betrouwbaarheid van prijzen bij uitvoer naar de Europese Gemeenschap – Inaanmerkingneming van prijsverbintenissen – Wijziging van omstandigheden – Toepassing van een andere methode dan in het oorspronkelijke onderzoek – Geldigheidstoetsing

A-G: De Europese Commissie is niet verplicht om in het kader van een nieuw onderzoek van een antidumpingmaatregel dezelfde methode tot vaststelling van de uitvoerprijzen te gebruiken als in het oorspronkelijke onderzoek, wanneer wettig is komen vast te staan dat de volgens deze methode vastgestelde uitvoerprijzen juist door het bestaan van de prijsverbintenissen noch betrouwbaar, noch bestendig waren.

INTELLECTUELE EIGENDOM

ARREST – 6 februari 2014 – Zaak C-65/12 – Leidseplein Beheer en de Vries – Nederlandse zaak – arrest

Prejudiciële verwijzing – Merken – Richtlijn 89/104/EEG – Rechten verbonden aan merk – Bekend merk – Bescherming verruimd tot waren of diensten die niet soortgelijk zijn – Gebruik zonder geldige reden door derde van teken dat gelijk is aan of overeenstemt met bekend merk – Begrip geldige reden

Deze zaak betreft de beeld- en woordmerken 'Red Bull' en 'Bull Dog' voor energiedrinks. Red Bull stelt dat Bull Dog inbreuk maakt op zijn beeld- en merkrechten door het woord "bull" in de naam te gebruiken en door verpakkingen te gebruiken met een logo waarvan het woord "bull" deel uitmaakt. Het teken van 'Bull Dog' werd overigens al gebruikt vóór het teken van "Red Bull" in 1983 werd gedeponereerd. De Hoge Raad vraagt het Hof of er sprake is van een 'geldige reden', indien een teken dat gelijk is aan of overeenstemt met een teken van een bekend merk al voor de deponering van dat grote merk te goeder trouw gebruikt werd.

Hof: De houder van een bekend merk kan, uit hoofde van een geldige reden, bepaling, verplicht worden te tolereren dat een derde een teken dat overeenstemt met dat merk gebruikt voor dezelfde waren als waarvoor dat merk is ingeschreven, indien vaststaat dat dat teken is gebruikt voordat het merk werd gedeponereerd en het gebruik ervan voor dezelfde waren te goeder trouw is. Om na te gaan of dat het geval is, dient de nationale rechter inzonderheid rekening te houden met:

- de inburgering en de reputatie van het teken bij het relevante publiek;
- de mate waarin de waren en diensten waarvoor het teken oorspronkelijk is gebruikt en de waren waarvoor het bekende merk is ingeschreven, gerelateerd zijn, en
- de economische en commerciële relevantie van het gebruik voor die waren van het teken dat overeenstemt met dat merk.

ARREST – 13 februari 2014 – Zaak C-466/12 – Nils Svensson e.a.– arrest – ECER nieuwsbericht – IE-forum – European law blog

Prejudiciële verwijzing – Harmonisatie van wetgevingen – Auteursrecht en naburige rechten – Richtlijn 2001/29/EG – Informatiemaatschappij – Harmonisatie van bepaalde aspecten van auteursrecht en naburige rechten – Artikel 3, lid 1 – Mededeling aan publiek – Begrip – Internetlinks ('aanklikbare links') die toegang geven tot beschermde werken

De eigenaar van een website kan, zonder toestemming van de houders van het auteursrecht, via hyperlinks doorverwijzen naar beschermde werken die op een andere website vrij beschikbaar zijn. Dit geldt zelfs wanneer bij de internetgebruikers die op de link klikken, de indruk wordt gewekt dat het werk wordt getoond op de website waar de link zich bevindt.

Hof: Het plaatsen op een website van aanklikbare links naar werken die op een andere website vrij beschikbaar zijn, vormt geen handeling bestaande in een mededeling aan het publiek vormt.

Artikel 3, lid 1, van richtlijn 2001/29 staat eraan in de weg dat een lidstaat een ruimere bescherming kan bieden aan de houders van een auteursrecht door te bepalen dat het begrip mededeling aan het publiek een groter aantal handelingen omvat dan die waarop deze bepaling betrekking heeft.

ARREST – 13 februari 2014 – Zaak C-479/12 – Gautzsch Großhandel – arrest

Prejudiciële verwijzing – Intellectuele eigendom – Gemeenschapsmodellen – Verordening (EG) nr. 6/2002 – Artikelen 7, lid 1, 11, lid 2, 19, lid 2, 88 en 89, lid 1, sub a en d – Niet-ingeschreven gemeenschapsmodel – Bescherming – Beschikbaarstelling voor publiek – Nieuwheid – Inbreukprocedure – Bewijslast – Verjaring – Verval van recht – Toepasselijk recht

Hof: Wanneer afbeeldingen van het model zijn gedistribueerd aan handelaars die actief zijn in deze sector, kan geoordeeld worden dat een niet-ingeschreven model bij een normale gang van zaken redelijkerwijs ter kennis kon zijn gekomen van ingewijden in de betrokken sector die in de Europese Unie werkzaam zijn.

Wanneer het slechts voor één enkele onderneming beschikbaar is gesteld of louter is voorgesteld in de tentoonstellingsruimten van een onderneming die buiten het grondgebied van de Unie is gevestigd, kan worden geoordeeld dat een niet-ingeschreven model, hoewel het zonder een uitdrukkelijke of stilzwijgende voorwaarde van geheimhouding aan derden is bekendgemaakt, bij een normale gang van zaken niet redelijkerwijs ter kennis kon zijn gekomen van ingewijden in de betrokken sector die in de Europese Unie werkzaam zijn.

CONCLUSIE A-G JÄÄSKINEN – 13 februari 2014 – Zaak C-11/13 – Bayer CropScience – conclusie

Gewasbeschermingsmiddelen – Aanvullend beschermingscertificaat – Verordening (EG) nr. 1610/96 – Artikelen 1 en 3 – Begrippen ‚product’ en ‚werkzame stof’ – Mogelijke opnemings van ‚beschermstof’

A-G: Het begrip ‚product’ in artikel 3, lid 1, en in artikel 1, punt 8, van verordening betreffende de invoering van een aanvullend beschermingscertificaat voor gewasbeschermingsmiddelen, en het begrip „werkzame stof” in artikel 1, punt 3, van dezelfde verordening, moeten aldus worden uitgelegd dat elke stof die voldoet aan de in deze bepalingen vastgestelde voorwaarden eronder valt, met inbegrip van, in voorkomend geval, een beschermstof.

ARREST – 27 februari 2014 – Zaak C-351/12 – OSA – persbericht – arrest - blog European consumer law

Richtlijn 2001/29/EG – Auteursrecht en naburige rechten in informatiemaatschappij – Begrip ‚mededeling aan publiek’ – Uitzending van werken in kamers van kuurinrichting – Rechtstreekse werking van bepalingen van richtlijn – Artikel 56 VWEU en artikel 102 VWEU – Richtlijn 2006/123/EG – Vrij verrichten van diensten – Mededinging – Exclusief recht om auteursrechten collectief te beheren

Hof: Artikel 3, lid 1, van richtlijn 2001/29/EG verzet zich tegen een regeling van een lidstaat die het recht van auteurs uitsluit om de mededeling, door een kuurinrichting die handelt als commerciële onderneming, van hun werken middels het bewust verspreiden van een signaal via radio of-televisieontvangers in de kamers van de patiënten van die inrichting, toe te staan of te verbieden.

Een beheersorganisatie kan zich niet in een geding tussen particulieren op deze bepaling beroepen voor het buiten toepassing laten van een daarmee strijdige regeling van een lidstaat.

Artikel 16 van de Dienstenrichtlijn 2006/123/EG staat niet in de weg aan de toepassing van een regeling van een lidstaat die het collectieve beheer van auteursrechten met betrekking tot bepaalde beschermde werken op het grondgebied van deze lidstaat voorbehoudt aan één collectieve beheersorganisatie en daardoor een gebruiker van beschermde werken, zoals de in het hoofdgeding aan de orde zijnde kuurinrichting, verhindert gebruik te maken van diensten van een beheersorganisatie die is gevestigd in een andere lidstaat.

Artikel 102 VWEU dient evenwel in die zin te worden uitgelegd dat het feit dat eerstgenoemde organisatie voor collectief beheer van auteursrechten voor de door haar geleverde diensten tarieven oplegt die aanzienlijk hoger zijn dan die welke worden gehanteerd in de andere lidstaten, een aanwijzing voor een misbruik van een machtspositie vormt.

JUSTITIËLE SAMENWERKING IN BURGERLIJKE ZAKEN

ARREST – 27 februari 2014 – Zaak C-1/13 – Cartier parfums-lunettes en Axa Corporate Solutions Assurance – persbericht – arrest

Prejudiciële verwijzing – Justitiële samenwerking in burgerlijke zaken – Verordening (EG) nr. 44/2001 – Artikel 27, lid 2 – Aanhangigheid – Artikel 24 – Aanwijzing van bevoegde rechter – Vaststelling van bevoegdheid van als eerste aangezochte rechter door verschijning van partijen zonder betwisting van bevoegdheid dan wel definitieve beslissing

Hof: Behoudens de hypothese waarin de als laatste aangezochte rechter exclusief bevoegd is op grond van deze verordening, staat de bevoegdheid van de als eerste aangezochte rechter vast zodra deze zich niet ambtshalve onbevoegd heeft verklaard en geen van de partijen zijn bevoegdheid heeft betwist vóór of op het tijdstip van de stellingname die naar zijn nationaal procesrecht is te beschouwen als het eerste verweer ten gronde bij hem.

LANDBOUW

CONCLUSIE A-G KOKOTT – 6 februari 2014 – Zaak C-105/13 – Vonk Noordegraaf – Nederlandse zaak – conclusie

Gemeenschappelijk landbouwbeleid – Rechtstreekse betalingen – Herberekening van toeslagrechten

A-G: De bevoegde lidstaat voert een herberekening uit van de toeslagrechten van een agrariër wanneer bij de aanvankelijke berekening van de toeslagrechten eerdere steun in de vorm van zoogkoeien- en stierenpremies op basis van de in die lidstaat toegepaste methode voor de vaststelling van subsidiabele hectaren werd verdeeld over een te groot aantal hectaren.

ARREST – 27 februari 2014 – Zaak C-396/12 – van der Ham en Van der Ham-Reijersen van Buuren – Nederlandse zaak – arrest

Gemeenschappelijk landbouwbeleid – Financiering door Elfpo – Steun voor plattelandontwikkeling – Verlaging of annulering van betalingen bij niet-naleving van voorschriften inzake randvoorwaarden – Begrip ‘opzettelijke niet-naleving’

In verband met de aan Van der Ham verleende inkomenssteun en subsidie voor agrarisch natuurbeheer, heeft de Algemene Inspectiedienst in 2009 een controle uitgevoerd. Daarbij is geconstateerd dat bij het uitrijden van mest de regels niet zijn nageleefd, omdat niet op een emissie-arme manier werd uitgereden. Daarop werd de steun gekort met 20%. Van der Ham voert aan dat het betrokken perceel zich in een bijzonder drassige omgeving bevindt. Bovendien heeft een loonwerker in zijn dienst bij het uitrijden niet opzettelijk gehandeld.

De Raad van State, stelt het Hof vragen over de interpretatie van het begrip “opzettelijke niet-naleving” en de hoge bewijswaarde die het Nederlandse recht daarbij toekent aan het criterium van “langdurig bestendig beleid”. Verder wenst de Raad van State te vernemen of de gedraging van een derde aan de begunstigde van de subsidie kan worden aangerekend.

Hof: Voor het begrip „opzettelijke niet-naleving” moet sprake zijn van een inbreuk op de voorschriften inzake randvoorwaarden die is gepleegd door een steunontvanger die een toestand van niet-overeenstemming met deze randvoorwaarden beoogt of die – zonder dat hij dit doel voor ogen heeft – de mogelijkheid dat die niet-naleving zich voordoet, aanvaardt. Het recht van de Unie staat niet in de weg aan een nationale

bepaling, die een hoge bewijswaarde toekent aan het criterium van het bestaan van een langdurig bestendig beleid, voor zover de steunontvanger de mogelijkheid heeft om in voorkomend geval het bewijs te leveren dat zijn gedraging niet opzettelijk was. Ingeval inbreuk op de vereiste randvoorwaarden is gemaakt door een derde die werkzaamheden in opdracht van een steunontvanger uitvoert, dan kan deze begunstigde aansprakelijk worden gesteld voor die inbreuk indien hij opzettelijk of nalatig heeft gehandeld door de keuze van de derde, het op hem uitgeoefende toezicht en de hem gegeven instructies, ongeacht het opzettelijke of nalatige karakter van de gedraging van voornoemde derde.

MILIEU

ARREST – 13 februari 2014 – Zaak C-530/11 – Commissie / Verenigd Koninkrijk – arrest

Niet-nakoming – Inspraak van publiek in besluitvormingsproces en toegang tot rechter in milieuaangelegenheden – Begrip ‚niet buitensporig kostbare‘ gerechtelijke procedure

Hof: Het VK heeft niet voldaan aan de verplichtingen in een richtlijn betreffende (kortweg) inspraak van het publiek en toegang tot de rechter, voor zover daarin is bepaald dat gerechtelijke procedures niet buitensporig kostbaar mogen zijn.

CONCLUSIE A-G SHARPSTON – 27 februari 2014 – Zaak C-521/12 – Briels e.a. – **Nederlandse zaak – conclusie**

Habitatrichtlijn – Project met gevolgen voor een Natura 2000-gebied – Mitigerende maatregelen – Compenserende maatregelen

A-G: Indien het bestaande areaal van een beschermd habitattypen in een Natura 2000-gebied negatieve gevolgen ondervindt van een project dat voorziet in het tot ontwikkeling brengen van een nieuw areaal (van gelijke of grotere omvang) van hetzelfde habitattypen elders binnen hetzelfde gebied, moet worden aangenomen dat de natuurlijke kenmerken van het gebied zelf worden aangetast in de zin van artikel 6, lid 3, van richtlijn 92/43/EEG. Dat project kan bijgevolg niet in het kader van die bepaling worden goedgekeurd.

In die omstandigheden kan het ontwikkelen van een nieuw areaal worden aangemerkt als een compenserende maatregel als bedoeld in artikel 6, lid 4, van deze richtlijn, op voorwaarde dat het specifiek verband houdt met het betrokken project en anders in het kader van het door artikel 6, lid 1 of 2, voorgeschreven reguliere beheer van het gebied niet zou zijn gerealiseerd. Wanneer dat het geval is, kan het project worden gerealiseerd, mits alle voorwaarden en vereisten van artikel 6, lid 4, zijn vervuld of in acht genomen.

OPENBAARHEID VAN BESTUUR

CONCLUSIE A-G SHARPSTON – 13 februari 2014 – Zaak C-350/12 P – Raad / In 't Veld – conclusie

Hogere voorziening – Toegang tot documenten van de instellingen – Verordening (EG) nr. 1049/2001 – Uitzonderingen – Internationale betrekkingen – Juridisch advies – Advies van juridische dienst van de Raad betreffende openen van internationale onderhandelingen tussen Europese Unie en Verenigde Staten van Amerika om te komen tot internationale overeenkomst met het oog op het ter beschikking stellen van gegevens betreffende het financiële berichtenverkeer aan het Ministerie van Financiën van de Verenigde Staten ten behoeve van het voorkomen en bestrijden van terrorisme en terrorismefinanciering – Weigering om volledige toegang te verlenen

Het Gerecht heeft het besluit van de Raad waarbij aan mevrouw In 't Veld de toegang is geweigerd tot een advies van de juridische dienst in verband met een Aanbeveling inzake een internationale overeenkomst het financiële berichtenverkeer tussen de EU en de VS gedeeltelijk nietig verklaard. heeft hogere voorziening ingesteld tegen het arrest van het Gerecht van de EU waarin het op 4 mei 2012 de beslissing om mevr. In 't Veld toegang te weigeren tot gedeeltelijk nietig heeft verklaard.

A-G: De hogere voorziening tegen het arrest van het Gerecht moet worden afgewezen.

ARREST – 27 februari 2014 – Zaak C-365/12 P – Commissie / Enbw Energie Baden-Württemberg – arrest

Hogere voorziening –Verordening (EG) nr. 1049/2001 – Toegang tot documenten van instellingen – Documenten betreffende procedure op grond van artikel 81 EG – Verordeningen (EG) nr. 1/2003 en (EG) nr. 773/2004 – Weigering van toegang – Uitzonderingen betreffende bescherming van onderzoeken, bescherming van commerciële belangen en bescherming van besluitvormingsproces van instellingen – Verplichting van betrokken instelling om inhoud van elk in verzoek om toegang bedoeld document concreet en afzonderlijk te onderzoeken

Hof: Het arrest van het Gerecht van de Europese Unie van 22 mei 2012, EnBW Energie Baden-Württemberg/Commissie (T-344/08), wordt vernietigd. Beschikking SG.E.3/MV/psi D (2008) 4931 van de Commissie van 16 juni 2008 houdende afwijzing van het verzoek van EnBW Energie Baden-Württemberg AG om toegang tot het dossier van procedure COMP/F/38.899 – Gasgeïsoleerd schakelmateriaal, wordt nietig verklaard voor zover de Europese Commissie daarbij heeft nagelaten te beslissen op het verzoek van EnBW Energie Baden-Württemberg AG om toegang tot de onder categorie 5, sub b, vallende documenten van het dossier. Het door EnBW Energie Baden-Württemberg AG bij het Gerecht ingestelde beroep in zaak T-344/08 wordt verworpen voor het overige.

OPENBARE DIENSTVERPLICHTING

CONCLUSIE A-G CRUZ VILLALÓN – 6 februari 2014 – Gevoegde zaken C-516/12, C-517/12 en C-518/12 – CTP – conclusie

Vervoer – Verordening nr. 1191/69 – Recht van particuliere ondernemingen op compensatie van de kosten die voortvloeien uit een openbare dienstverplichting – Verplichting van vervoersondernemingen tot aanvraag om volledige of gedeeltelijke opheffing van een openbare dienstverplichting die voor hen economische nadelen meebrengt

A-G: De voorwaarde dat het recht op compensatie alleen ontstaat wanneer de bevoegde autoriteiten, na een desbetreffende aanvraag, de openbare dienstverplichting die de aanvragende vervoersonderneming een economisch nadeel berokkent niet opheffen, geldt uitsluitend voor openbare dienstverplichtingen die reeds bestonden vóór de inwerkingtreding van de verordening.

SOCIALE ZEKERHEID

ARREST – 27 februari 2014 – Zaak C-32/13 – Würker – arrest

Sociale zekerheid – Verordening (EEG) nr. 1408/71– Kinderbijslag – Artikelen 77 en 78 – Bijslagen voor kinderen die ten laste komen van pensioen- of rentetrekken en voor wezen – Verordening (EG) nr. 883/2004 – Gezinsbijslagen – Artikel 67 – Gezinsleden woonachtig in andere lidstaat – Begrip ‚pensioen‘ – Rechthebbende op pensioen dat krachtens Duitse regeling wordt toegekend voor opvoeding van kinderen na overlijden van degene van wie deze rechthebbende was gescheiden („Erziehungsrente“)

Hof: Een uitkering als het in § 47, lid 1, van het Sozialgesetzbuch, Sechstes Buch, (boek VI van het wetboek sociale zekerheid) voorziene opvoedingspensioen (Erziehungsrente), dat in geval van overlijden wordt toegekend aan de ex-echtgenoot van de overledene voor de opvoeding van de kinderen van deze ex-echtgenoot, kan niet worden gelijkgesteld met een „pensioen of rente wegens ouderdom, invaliditeit, arbeidsongeval of beroepsziekte” in de zin van verordening 1408/71.

Een uitkering als het in § 47, lid 1, van het Sozialgesetzbuch, Sechstes Buch, voorziene opvoedingspensioen valt onder het begrip „pensioen” in de zin van dit artikel 67 van verordening (EG) nr. 883/2004.

STAATSSTEUN

ARREST – 13 februari 2014 - zaak C-69/13 - Mediaset tegen Italië - persbericht - arrest - ECER nieuwsbericht

Prejudiciële verwijzing – Staatssteun – Subsidie voor aanschaf of huur van digitale decoders – Beschikking van Commissie waarbij steunregeling onrechtmatig en onverenigbaar met interne markt is verklaard – Terugvordering – Bepaling van terug te vorderen bedrag – Rol van nationale rechter – Inaanmerkingneming door nationale rechter van standpunten die Commissie in kader van uitvoering van haar beschikking heeft ingenomen – Beginsel van loyale samenwerking

Hof: De nationale rechter is niet gebonden aan, maar moet wel rekening houden met, het standpunt van de Europese Commissie over de uitvoering van een beschikking van die Commissie waarin is bepaald dat een steunmaatregel onrechtmatig is en dat die steun moet worden teruggevorderd, als in de beschikking de individuele begunstigden en de precies terug te betalen bedragen niet zijn bepaald. De rechter mag dan ook concluderen dat niets hoeft te worden terugbetaald.

ARREST – 27 februari 2014 – Zaak C-132/12 P – Stichting Woonpunt e.a. / Commissie – Nederlandse zaak – arrest – ECER Nieuwsbericht ARREST – 27 februari 2014 – Zaak C-133/12 P – Stichting Woonlinie e.a. / Commissie – Nederlandse zaak – arrest

Hogere voorziening – Staatssteun – Steunregeling ten gunste van woningcorporaties – Verenigbaarheidsbesluit – Toezeggingen van de nationale autoriteiten om het Unierecht na te leven – Artikel 263, vierde alinea, VWEU – Beroep tot nietigverklaring – Voorwaarden voor ontvankelijkheid – Procesbelang – Procesbevoegdheid – Individueel en rechtstreeks geraakte begunstigden – Begrip ‚gesloten kring‘

De woningcorporaties komen op tegen een besluit waarin de Commissie bepaald heeft dat een aantal steunmaatregelen van de Nederlandse staat in verband met het opknappen van achterstandswijken, aan een aantal voorwaarden moesten verbonden worden, waaronder een inkomensgrens, om deze verenigbaar met de gemeenschappelijke markt te kunnen verklaren. Volgens het Gerecht vormen de woningcorporaties een in abstracto omschreven groep die nog uitgebreid kan worden. Daardoor zouden zij niet individueel geraakt zijn door de besluiten van de Commissie. Ook zouden zij geen procesbelang hebben. De woningcorporaties stellen, in hogere voorziening bij het Hof, dat hun vorderingen wel ontvankelijk zijn, omdat zij bestaande coöperaties zijn die bestaande steun genoten.

Hof: De vorderingen zijn ontvankelijk. De zaak wordt terugverwezen naar het Gerecht van de Europese Unie voor een uitspraak ten gronde.

STRAFRECHT

CONCLUSIE A-G SHARPSTON – 6 februari 2014 – Zaak C-398/12 – M – conclusie

Artikel 54 van de Schengenuitvoeringsovereenkomst (SUO) – Ne bis in idem-beginsel – Beschikking van buitenvervolginstelling die in de weg staat aan een strafrechtelijke procedure tegen dezelfde persoon wegens dezelfde feiten – Beschikking die door nieuw feiten- en/of bewijsmateriaal kan worden ontkracht – Strafvordering in een andere lidstaat voor een misdrijf waaraan dezelfde feiten ten grondslag liggen

A-G: Een definitieve beschikking tot buitenvervolginstelling die een einde maakt aan een strafprocedure en die in de weg staat aan hernieuwde vervolging wegens dezelfde feiten tenzij nieuwe bezwaren aan het licht komen, is een beslissing waarmee de betrokken persoon onherroepelijk is berecht en die leidt tot toepassing van het in artikel 54 van de Schengenuitvoeringsovereenkomst verankerde ne bis in idem-beginsel.

VENNOOTSCHAPSRECHT

ARREST – 6 februari 2014 – Zaak C-528/12 – Mömax Logistik – arrest

Prejudiciële verwijzing – Ondernemingsrecht – Richtlijn 78/660/EEG – Openbaarmaking van geconsolideerde jaarrekening van bepaalde vennootschapsvormen – Toepassing van voorschriften voor openbaarmaking van deze rekening op ondernemingen die vallen onder recht van lidstaat en behoren tot groep waarvan moederonderneming valt onder recht van andere lidstaat

Hof: Artikel 57 van de Vierde richtlijn (78/660/EEG) staat in de weg aan de regeling van een lidstaat die een onder het recht van die staat vallende dochteronderneming slechts vrijstelt van de bepalingen van deze richtlijn betreffende de inhoud, de controle en de openbaarmaking van de jaarrekening wanneer ook de moederonderneming onder het recht van die lidstaat valt.

ARREST – 27 februari 2014 – Zaak C-110/13 – HaTeFo – arrest

Prejudiciële verwijzing – Ondernemingsrecht – Aanbeveling 2003/361/EG – Definitie van kleine, middelgrote en micro-ondernemingen – Soorten ondernemingen in aanmerking genomen voor berekening van aantal werkzame personen en financiële bedragen – Verbonden ondernemingen – Begrip ‚in gemeenschappelijk overleg handelende groep natuurlijke personen‘

Hof: Ondernemingen kunnen als „verbonden” worden beschouwd indien uit het onderzoek van de onderlinge juridische en economische betrekkingen volgt dat zij, via een natuurlijke persoon of een in gemeenschappelijk overleg handelende groep natuurlijke personen, een enkele economische eenheid vormen, ook al onderhouden zij formeel niet een van de in artikel 3, lid 3, eerste alinea, van deze bijlage genoemde banden.

Natuurlijke personen handelen in gemeenschappelijk overleg in de zin van artikel 3, lid 3, vierde alinea, van deze bijlage als zij hun optreden coördineren om de commerciële beslissingen van de betrokken ondernemingen te beïnvloeden, zodat is uitgesloten dat deze ondernemingen als onderling economisch onafhankelijk kunnen worden beschouwd.

VERBLIJFSRECHT

ASIEL

ARREST – 27 februari 2014 – Zaak C-79/13 – Saciri e.a. – persbericht – arrest

Richtlijn 2003/9/EG – Minimumnormen voor opvang van asielzoekers in lidstaten – Artikel 13, lid 1 – Termijnen voor toekenning van materiële opvangvoorzieningen – Artikel 13, lid 2 – Maatregelen inzake materiële opvangvoorzieningen – Waarborgen – Artikel 13, lid 5 – Vaststelling en toekenning van minimale opvangvoorzieningen voor asielzoekers – Omvang van toegekende uitkering – Artikel 14 – Nadere bepalingen betreffende materiële opvangvoorzieningen – Verzadiging van opvangnetwerk – Doorverwijzing naar nationale stelsels van sociale bescherming – Verstrekken van materiële opvangvoorzieningen in vorm van uitkering

Hof: Wanneer een lidstaat ervoor heeft gekozen om de materiële opvangvoorzieningen te verstrekken in de vorm van een uitkering of van tegoedbonnen, dan moet die uitkering worden verstrekt vanaf het moment van indiening van het asielverzoek en moet beantwoorden aan de in artikel 13, lid 2, van genoemde richtlijn vastgestelde minimumnormen. Die lidstaat moet ervoor zorgen dat het totale bedrag van de uitkeringen die de materiële opvangvoorzieningen dekken, volstaat om een menswaardige levensstandaard te bieden die voldoende is om de gezondheid te verzekeren en de asielzoekers bestaansmiddelen te waarborgen door hen in staat te stellen met name huisvesting te vinden, waarbij in voorkomend geval rekening wordt gehouden met de bescherming van het belang van personen met bijzondere behoeften in de zin van artikel 17 van die richtlijn. De lidstaten zijn niet verplicht de in artikel 14, leden 1, 3, 5 en 8, van richtlijn 2003/9 bedoelde materiële

opvangvoorzieningen te verstrekken wanneer zij ervoor hebben gekozen die voorzieningen uitsluitend in de vorm van een uitkering te verstrekken. Het bedrag van die uitkering moet echter van dien aard zijn dat minderjarige kinderen met hun ouders kunnen worden gehuisvest, zodat de eenheid van het gezin van de asielzoekers kan worden bewaard.

Richtlijn 2003/9 verzet zich niet ertegen dat de lidstaten, in geval van verzadiging van de opvangstructuren voor asielzoekers, laatstgenoemden doorverwijzen naar instellingen die onder het algemene stelsel van openbare hulpverlening vallen, mits dat stelsel waarborgt dat de in die richtlijn neergelegde minimumnormen ten aanzien van de asielzoekers worden geëerbiedigd.

VERZEKERINGEN

CONCLUSIE A-G MENGOZZI – 26 februari 2014 – Zaak C-162/13 – Vnuk – conclusie

Verzekering wettelijke aansprakelijkheid motorrijtuigen – Begrip ‚deelneming aan het verkeer van voertuigen‘ – Ongeval dat is veroorzaakt door tractor met aanhangwagen tijdens opstapelen van hooibalen in hooischaar

A-G: Het begrip „deelneming aan het verkeer” ziet mede op het manoeuvre waarbij een tractor op de binnenplaats van een boerderij achteruitrijdt om de eraan gekoppelde aanhangwagen een hooischaar binnen te rijden.

VRIJHEID VAN VESTIGING

APOTHEKEN

ARREST – 13 februari 2014 – Zaak C-367/12 – Sokoll-Seebacher – persbericht – arrest

Vrijheid van vestiging – Volksgezondheid – Artikel 49 VWEU – Apotheken – Adequate geneesmiddelenvoorziening van bevolking – Exploitatievergunning – Territoriale spreiding van apotheken – Invoering van beperkingen die in wezen op demografisch criterium berusten – Minimumafstand tussen apotheken

Hof: Artikel 49 VWEU, en in het bijzonder het vereiste dat het beoogde doel coherent wordt nagestreefd, verzet zich tegen een regeling van een lidstaat als aan de orde in het hoofdgeding, die als wezenlijk criterium ter beoordeling of er behoefte is aan de opening van een nieuwe apotheek, een strikte grens van „verder van geneesmiddelen te voorziene personen” oplegt, aangezien de nationale bevoegde autoriteiten niet van deze grens kunnen afwijken om rekening te houden met lokale bijzonderheden.

VRIJ VERKEER VAN DIENSTEN

ARREST – 6 februari 2014 – Zaak C-509/12 – Navileme en Nautizende – arrest

Prejudiciële verwijzing – Artikelen 52 VWEU en 56 VWEU – Vrij verrichten van diensten – Toekenning van licentie voor pleziervaart – Voorwaarde dat kandidaat in uitreikende staat woont – Belemmering voor niet-ingezetenen – Handhaving van veiligheid op zee – Openbare orde

Hof: De artikelen 52 VWEU en 56 VWEU verzetten zich tegen een wettelijke regeling van een lidstaat waarin is bepaald dat de burgers van de Europese Unie in deze lidstaat enkel een vaarbewijs voor de plezierzeevervaart kunnen behalen indien zij op het grondgebied van die lidstaat wonen.

3. PREJUDICIËLE VERWIJZINGEN

VRAGEN UIT NEDERLAND

(Deze rubriek bevat prejudiciële verwijzingen van Nederlandse rechters van de afgelopen maand aan het Hof van Justitie van de Europese Unie in Luxemburg.)

TIP: ZOEKEN NAAR PREJUDICIËLE VRAGEN

Alle prejudiciële verwijzingen (dus ook die van rechters uit andere lidstaten) worden opgenomen in de "Databank verwijzingsuitspraken EU". Deze databank is te vinden in Nova Porta Iuris via "Uitspraken zoeken", onder "jurisprudentieverzamelingen". Daarin kan o.a. gezocht worden op onderwerp en EU-regelgeving. Op die manier is eenvoudig na te gaan of over de geldigheid of uitleg van een bepaalde regel van EU-recht mogelijk al prejudiciële vragen zijn gesteld en/of nog aanhangig zijn. Nota bene: Porta Iuris is alleen beschikbaar voor medewerkers van de Rechtspraak. Prejudiciële verwijzingen zijn ook toegankelijk op de website van HvJEU bij [Info Curia](#).

FISCALE BEPALINGEN

PREJUDICIELE VERWIJZING, 7 februari 2014 – Hof 's-Hertogenbosch – verwijzingsuitspraak – databank verwijzingsuitspraken – zie ook: Hoge Raad CA0827

Belanghebbende is rijnvarende in de zin van het Rijnvarendenverdrag. Belanghebbende beroept zich op een door Luxemburg afgegeven E101-verklaring. Luxemburg bericht dat de E101-verklaring niet een E101-verklaring is en ook niet als zodanig is bedoeld, maar dat om administratieve redenen een E101-formulier is gebruikt. Prejudiciële vragen: Is Nederland aan de E101-verklaring gebonden, ook als deze inhoudelijk onjuist is? Maakt het uit dat Luxemburg niet beoogde een E101-verklaring af te geven, maar belanghebbende meende en ook redelijkerwijs mocht menen een E101-verklaring te hebben ontvangen?

PREJUDICIELE VERWIJZING, 21 februari 2014 – Hoge Raad - verwijzingsuitspraak – databank verwijzingsuitspraken

Belanghebbende heeft een recht van erfpacht verkregen op een perceel grond met een kantoorpand in aanbouw. De vestiging van het recht van erfpacht wordt voor de heffing van de omzetbelasting aangemerkt als de levering van een onroerende zaak. Het kantoorpand wordt afgebouwd en verhuurd. Partijen zijn het niet eens over de maatstaf van heffing. De

Hoge Raad stelt vragen van uitleg over de Zesde richtlijn. Behoort de kostprijs van grond of andere stoffen of materialen waarvoor btw is betaald tot de maatstaf van heffing? Behoort de waarde van de canon tot de maatstaf van heffing?

MILIEU

PREJUDICIELE VERWIJZING, 12 februari 2014 – Raad van State - verwijzingsuitspraak – databank verwijzingsuitspraken

Appellante heeft een installatie voor lak- en coatingprocessen. Deze installatie voldeed niet aan de in het Oplosmiddelenbesluit voorgeschreven emissiegrenswaarden voor de daarin gestelde termijn. Appellante had wel een reductieprogramma opgesteld. De vragen gaan over uitleg van richtlijn 1999/13 en of appellante voor de uitvoering van zijn reductieprogramma extra tijd zou moeten krijgen wanneer de vervangingsproducten met weinig of geen oplosmiddelen nog in ontwikkeling zijn.

TELECOMMUNICATIE

PREJUDICIELE VERWIJZING, 12 februari 2014, College van beroep voor het bedrijfsleven – verwijzingsuitspraak – databank verwijzingsuitspraken – zie ook: prejudiciële verwijzing van Poolse rechter XX:2013:289 (14-02-2014) en prejudiciële verwijzing van Belgische rechter XX:2013:298 (20-2-2014)

ACM legt aan KPN een last onder dwangsom op wegens overtreding van het Besluit Interoperabiliteit (hierna: BI). UPC, Tele 2 en BT zijn in deze zaak toegelaten al derde partij. De tarieven van KPN voor transit naar niet-geografische nummers zijn hoger dan de tarieven van KPN voor geografische nummers. Volgens KPN is artikel 5 BI onverbindend vanwege strijd met het EU-recht op het gebied van elektronische communicatienetwerken. Staat artikel 28 Universeledienstrichtlijn toe dat tariefregulering wordt opgelegd, zonder dat uit een marktanalyse is gebleken dat een partij ten aanzien van de gereguleerde dienst over aanmerkelijke marktmacht beschikt?